

Teza: obowiązek doskonalenia zawodowego.

Przejsie przez obwinioną na emeryturę i nie wykonywanie działalności zawodowej w okresie cyklu szkoleniowego (1.01.2015-31.12.2017), a także zwieszenie przez nią działalności gospodarczej od dnia 01.05.2016 r oraz choroba i podeszły wiek obwinionej, spowodowały uchylene orzeczenia skazujacego za niewypelnienie obowiazku doskonalenia zawodowego i umorzenie postepowania – z uwagi na znikomą społeczną szkodliwosc czynu.

Warszawa, dnia 20 sierpnia 2019 r.

Sygn. akt WO- 90/19

ORZECZENIE

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie następującym:

Przewodniczący S WSD - Jacek Będkowski-sprawozdawca

Sędziowie S WSD - Jolanta Ruszczak, S WSD - Adela Fischer

Protokolant: Piotr Olszewski

Przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego: Bogusławy Boyen.

Po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2019 r. sprawy radcy prawnego B. K.,

obwinionej z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz.U.2018.2115 r. w zw. z art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 NKZRP z 22.11.2014 roku w zw. z § 4 i § 7 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku stanowiącego załącznik do Uchwały nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 roku w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku z powodu odwołania obwinionej B. K.,

od Orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Katowicach z dnia 31 stycznia 2019 r. sygn. akt D/104/X/18/sz

orzeka:

1.

uchylić zaskarżone orzeczenie w całości i na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych postępowanie dyscyplinarne wobec obwinionej B. K. umorzyć z uwagi na znikomą społeczną szkodliwosc czynu;

2.

kosztami postępowania na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy o radcach prawnych:

- w zakresie postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych,
- w zakresie postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym obciążyć Okręgową Izbę Radców Prawnych w Katowicach.

Uzasadnienie

Rzecznik Dyscyplinary Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach w dniu 6 listopada 2018 roku złożył do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Katowicach wniosek o ukaranie radcy prawnego B. K. (KT- (...)) zarzucając obwinionej, że w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku w Katowicach nie wypełniła obowiązku brania udziału w szkoleniach zawodowych radców prawnych i nie uzyskała wymaganej ilości 40 punktów szkoleniowych, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 Ustawy o radcach prawnych, w zw. z art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z § 2 i § 4 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku stanowiącego załącznik do Uchwały nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 roku w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny sprawy.

Obwiniona w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku nie wypełniła obowiązku uczestniczenia w szkoleniach zawodowych radców prawnych i tym samym nie uzyskała wymaganej ilości 40 punktów szkoleniowych. Obwiniona nie uzyskała ani jednego punktu szkoleniowego w w/w cyklu szkoleniowym. Fakty te były bezsporne i nie kwestionowane przez Obwinioną.

Obwiniona w trakcie postępowania wskazała, że z dniem 1 kwietnia 2012 roku przeszła na emeryturę i od tego momentu nie wykonywała w ramach kancelarii żadnej pracy zawodowej, nie świadczyła obsługi prawnej, nie prowadziła spraw sądowych, nie występowała jako pełnomocnik procesowy. Obwiniona oświadczyła, że emerytura była jej jedynym źródłem dochodów oraz że od 11 maja 2016 roku zawiesiła działalność gospodarczą, a zawieszenie to trwa nadal.

Zważywszy na przedstawione okoliczności Obwiniona wniosła o umorzenie postępowania z uwagi na niską społecznie szkodliwość czynu względnie na wymierzenie najniższej z możliwych kar.

Według Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego zgodnie z treścią art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego obowiązkiem każdego radcy prawnego jest dbałość o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne oraz przez uczestnictwo w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych w § 2 i § 4 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku stanowiącego załącznik do Uchwały nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych, z dnia 20 października 2017 roku w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku. Okręgowy Sąd Dyscyplinary uznał, iż Obwiniona pomimo wiedzy o powyższych zasadach, obowiązku tego nie wykonała. Pomimo szerokiej oferty szkoleń, ich dużej dostępności oraz długiego okresu szkoleniowego, obwiniona nie uzyskała ani jednego punktu. Świadczy to niewątpliwie o zignorowaniu przedmiotowego obowiązku zawodowego przez radcę prawnego. Zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego pomimo tego, że Obwiniona że od 2012 roku korzysta z uprawnień emerytalnych, niemniej jednak prowadziła działalność gospodarczą w formie Kancelarii Prawniczej, którą zawiesiła dopiero w maju 2016 roku. W związku z tym Obwiniona miała możliwość świadczenia usług prawnych i z tego względu dotyczył jej obowiązek szkoleniowy. Okręgowy Sąd Dyscyplinary uznał, że jeżeli radca prawny jest zdolny do wykonywania zawodu to nie można, przyjmując że nie ma zdolności do wypełnienia wymogów szkoleniowych. Radca prawny podlega obowiązkowi szkoleniowemu bez względu na to, w jakim zakresie zawód swój wykonuje.

Z powyższych względów Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przychylił się do wniosku obwinionej i wymierzył jej karę upomnienia, uznając że jest to kara odpowiednia do wagi przewinienia dyscyplinarnego oraz stanowi odpowiedni ekwiwalent do zakresu naruszenia zasad etyki oraz jest w wystarczającym stopniu dolegliwa.

Sąd I instancji na zasadzie artykułu 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych w związku z Uchwałą nr 36/X/ 2017 Prezydium Okręgowej Izby radców Prawnych w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2017 roku w sprawie, wysokości ryczałtów dla sędziów Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach obciążył obwinioną, kosztami postępowania.

Odwołanie od opisanego powyżej orzeczenia złożyła Obwiniona zaskarżając powyższe orzeczenie w całości.

Obwiniona wniosła o odstąpienie od wymierzonej jej kary, a nadto o odstąpienie od obciążania jej kosztami postępowania bądź ich ewentualne obniżenie o 50 %.

Odwołująca się zarzuciła orzeczeniu wydanemu przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Katowicach, że została jej wymierzona kara za okres kiedy nie prowadziła ona już faktycznie działalności zawodowej z powodu faktu przejścia w 2012 roku na emeryturę. Obwiniona stwierdziła również, że wielokrotnie powoływała tą okoliczność we wcześniejszych pismach kierowanych do Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach oraz pismach procesowych kierowanych do OSD w Katowicach. Według Obwinionej jej działalność zawodowa była zawieszona od półtora roku licząc od końca okresu za który została ukarana.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Odwołanie skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, że społeczna szkodliwość czynu Obwinionej jest w konkretnym przypadku znikoma. W świetle poczynionych ustaleń zachowanie Obwinionej naruszyło dyspozycję art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, w zw. z art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z § 2 i § 4 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku stanowiącego załącznik do Uchwały nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 roku w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu

służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku co jednak nie jest wystarczające do przypisania odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Rację niewątpliwie ma Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, iż obowiązek szkolenia zawodowego jest jednym z istotnych elementów wykonywania zawodu radcy prawnego, tym bardziej przy dużej dynamice zmian legislacyjnych jest to niewątpliwie gwarancja dbałości o interesy reprezentowanych przez radcę prawnego podmiotów. Nadto przewidziany okres szkoleniowy jest dostatecznie długi, zaś ilość oraz oferta przedstawionych szkoleń wystarczająco szeroka, aby każdy radca prawny wybrał dogodny dla siebie termin i interesującą go tematykę szkoleniową. Nie bez znaczenia pozostaje także okoliczność, że uczestniczenie w szkoleniach nie wiąże się z dodatkowymi kosztami dla uczestników szkoleń -radców prawnych. Ponadto także istnieje możliwość uczestnictwa w szkoleniach elektronicznych , za pośrednictwem Internetu, co zwiększa dostępność szkoleń.

Jednak dla uznania jakiegoś czynu za przewinienie dyscyplinarne konieczne jest wykazanie, że w danym, konkretnym przypadku narusza on istotne wartości społeczne, ale w stopniu wyższym niż znikomy. Dopiero wówczas możliwe będzie zastosowanie wobec sprawcy takiego czynu określonej sankcji karnej bądź dyscyplinarnej. W niniejszym stanie faktycznym bezspornym jest okoliczność, iż Obwiniona z dniem 1 kwietnia 2012 roku przeszła na emeryturę i od tego momentu nie wykonywała w ramach prowadzonej działalności prawniczej żadnej pracy zawodowej. Nie świadczyła ona obsługi prawnej w żadnym zakresie, nie przyjmując, nie prowadząc żadnych spraw sądowych i nie

występując jako pełnomocnik procesowy. Dnia 1 maja 2016 roku Obwiniona formalnie zawiesiła swoją działalność gospodarczą na dowód czego Obwiniona załączyła do pisma kierowanego do Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Katowicach z dnia 7 września 2018 roku, (złożonego w Biurze Rady OIRP w Katowicach dnia 10 września 2018 roku) wydruk z CEIDG. Nadto należy dodać, iż w okresie kiedy Obwiniona była jeszcze czynna zawodowo uczestniczyła w szkoleniach organizowanych przez Radę Okręgową Izby Radców Prawnych w Katowicach oraz regularnie uiszczała składki na rzecz samorządu. Należy wziąć pod uwagę w niniejszej sprawie również okoliczność trudnej sytuacji finansowej i zdrowotnej Obwinionej, która jest w wieku 70 lat, co uzasadnia fakt, iż obecnie wyłącznym źródłem jej dochodów jest emerytura. Nadto posiada ona szereg problemów zdrowotnych związanych z chorobą kręgosłupa i schorzeniem kolana z powodu których nie była nawet w stanie stawić się na przesłuchanie przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym w siedzibie OIRP w Katowicach oraz na rozprawie przed OSD co uniemożliwiło jej również podjęcie skuteczniejszej być może obrony. Okolicznością łagodzącą w niniejszej sprawie jest również fakt przyznania się Obwinionej w piśmie kierowanym do Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 19 października 2018 roku do niewypełnienia obowiązku brania udziału w szkoleniach zawodowych radców prawnych w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku z powodu przebywania od dnia 1 kwietnia 2012 na emeryturze. Uchybieniem jakie można zarzucić Obwinionej jest zaniechanie powiadomienia Rady Okręgową Izby Radców Prawnych w Katowicach o zawieszeniu przez nią swojej działalności z dniem 1 maja 2016 roku. Jednakże zachowanie takie nie może wypełniać znamion przewinienia dyscyplinarnego z uwagi choćby na okoliczność iż stopień jego społecznej szkodliwości jest znikomy co wypełnia treść dyspozycji art. 1 § 2 Kodeksu karnego w zw. z art. 74¹ pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych. Mając na względzie niniejsze rozważania stwierdzić należy, iż biorąc pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej szkody, a właściwie jej brak, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez Obwinioną obowiązków, jak również postać zamiaru i motywację Obwinionej, czyn jakiego dopuściła się Obwiniona cechuje znikomy stopień szkodliwości społecznej. Nadto z uwagi na trudną sytuację majątkową Obwinionej związaną z utrzymywaniem się jedynie ze świadczenia emerytalnego oraz przewlekłymi chorobami, które również są obciążeniem finansowym generującym dodatkowe wydatki zasadnym jest całkowite zwolnienie jej od ponoszenia kosztów postępowania przed Sądami obu instancji.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych należało zaskarżone orzeczenie uchylić i postępowanie dyscyplinarne wobec Obwinionej umorzyć z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny kosztami postępowania na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy o radcach prawnych w zakresie postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych obciążył Krajową Izbę Radców Prawnych, a w zakresie postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Izby Radców Prawnych w Katowicach obciąża Okręgową Izbę Radców Prawnych w Katowicach.